

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی - ۳۰ تیر ۹۷- در دیدار سفیران، کارداران و مسئولان وزارت امور خارجه، تأمین و حفظ منافع ملی به معنای حقیقی را هدف اصلی سیاست خارجی خواندند و با بیان بایدها و نبایدهای دیپلماسی در نظام اسلامی، افزودند: می‌توان با روحیه صحیح انقلابی و دیپلماسی هوشمندانه و هدفمند، روابط خارجی را گسترش داد و عناصر قدرت نظام را به پشستوانه‌ای برای دستاوردهای سیاسی و دیپلماسی تبدیل کرد. سیاست خارجی کشورها عرصه‌ای است که ظرفیت‌های یک کشور را در سطح بین‌المللی به نمایش می‌گذارد و می‌تواند بسیاری از اهداف و نیات کشورها را در ابعاد منطقه‌ای و بین‌المللی آن برآورده سازد. با توجه به اینکه جهان متشکل از کشورهای متعدد با ایدئولوژی‌ها و منافع متعدد و بعضاً متعارض است، هر کشور قدرتمند درصدد است تا با استفاده از سیاست خارجی و استراتژی‌های متعدد در این عرصه به افزایش قدرت و نفوذ خود در جهان بپردازد. جامعه بین‌الملل عرصه کنش‌ها و واکنش‌های مختلفی است که کشورها برای رسیدن به اهداف خود و یا به دست آوردن بیشترین منافع در آن به تلاش می‌پردازند.

انقلاب اسلامی ایران که بر پایه اندیشه «اسلام ناب» به پیروزی رسید، داعیه پیشبرد اهداف انقلابی و بسط قدرت مستضعفان عالم را دارد و از این رو، سیاست خارجی خود را بر پایه اصول الهی و قرآنی قرار داده است. این اصول در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مورد تأکید قرار گرفته وبه طور مشخص، مهم‌ترین اصل آن، «قاعده نفی سبیل» است. بر همین مبنا هیچ قدرتی در توافقات و مذاکرات و روابط دیپلماتیک نباید بر جمهوری اسلامی ایران حاکمیت و استیلا پیدا کند.

دو رویکرد سیاست خارجی؛ انقلابی و وابسته‌گرا

اساساً دو دیدگاه کلان در مورد سیاست خارجی پس از انقلاب اسلامی در کشور وجود داشته و دارد؛ یک نگاه که معتقد به حل مشکلات کشور بر اساس توان و ظرفیت داخلی است و سیاست خارجی را در خدمت افزایش این توان می‌داند و معتقد است که با تکیه بر قدرت ملی می‌توان در عرصه جهانی، آرمان‌های انقلاب را به پیش برد. نگاه دومی هم وجود دارد که راه‌حل مشکلات کشور و

توسعه داخلی را در خارج از کشور می‌بندد و معتقد است که با تعامل با قدرت‌های بزرگ و با استفاده از ظرفیت‌های آنان می‌توان مشکلات داخلی را حل کرده و به توسعه رسید. این دو دیدگاه البته هر کدام در مقاطعی قدرت بیشتری در حاکمیت داشته و توانسته رویکرد سیاست خارجی را به سمت خود سنگین‌تر کند. البته جمهوری اسلامی همواره در کلیت خود تلاش نموده تا بر اصول سیاست خارجی انقلابی خود پایبند باشد. سیاست خارجی‌ای که قاعده نفی سبیل، حفظ استقلال، حمایت از مستضعفان عالم، بسط قدرت ملی و مبارزه با استکبار جهانی

سیاست خارجی تعامل‌گرا
علیرغم شعار تعامل‌گرایی با همه جهان، در واقع تعامل را محدود به چند کشور غربی و به‌خصوص کشور آمریکا مد نظر دارد. در این نگاه که در چند سال اخیر سکان دستگاه دیپلماسی را در دست داشته، جهان در برخی کشورهای غربی و به‌خصوص آمریکا خلاصه شده و تعامل با این چند کشور خاص، مطلوب و مفید است و نه گسترش روابط با کشورهای دیگر و برخی قدرت‌های نوظهور سیاسی و اقتصادی.

د

(نظام سلطه) از مهم‌ترین اصول و شاخصه‌های آن به شمار می‌آید. در سایه همین سیاست خارجی بود که انقلاب اسلامی توانست به موفقیت‌های زیادی دست پیدا کند که متوقف نمودن توسعه‌طلبی غرب در منطقه که با محوریت رژیم صهیونیستی در حال انجام بود و شکل دادن و قدرت‌یابی محور مقاومت در برابر آن، مهم‌ترین این موفقیت‌ها تاکنون بوده است. البته در این باره می‌توان به دستاوردهای مهم دیگری همچون دستیابی به فن‌آوری هسته‌ای اشاره کرد که در سایه سیاست خارجی انقلابی حاصل شد.

نظام سلطه هم البته بی‌کار نبسته و تاکنون از ابزارها و روش‌های گوناگون برای به شکست کشاندن انقلاب اسلامی و سد کردن

مسیر موفقیت‌هایش بهره برده است. همچنین نظام سلطه همواره با ابزارهای مختلف، تلاش کرده که از انقلابیت سیاست خارجی ایران کاسته و با تقویت جریان وابسته‌گرا، رویکرد انقلابی را به حاشیه براند.

یکی از مهم‌ترین و کارآمدترین این ابزارها که توسط غربی‌ها و به خصوص آمریکایی‌ها تاکنون پیگیری شده، استفاده از ابزار تحریم‌های بین‌المللی بوده است. این ابزار که در طول زمان، تکامل یافته طی سال‌های اخیر بی‌سابقه‌ترین همه‌ها و فشارها را بر اقتصاد ایران وارد کرده است. طی سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۲ همین تحریم‌های شدید و بی‌سابقه بین‌المللی در کنار عملیات روانی و رسانه‌ای حساب شده غرب و عوامل داخلی‌اش، سبب به قدرت رسیدن جریانی در کشور گردید که مدعی تعامل‌گرایی سازنده با غرب برای حل همه مشکلات کشور بود.

این جریان مدعی بود که با در پیش گرفتن سیاست خارجی تعامل‌گرا و استفاده به جا و صحیح از دیپلماسی و ظرفیت‌های چانه‌زنی، سبب ایجاد یک مفاهمه جهانی خواهد شد و با ایجاد تفاهم و تغییر در روابط با کشورها به خصوص با قدرت‌های بزرگی چون آمریکا، باعث ایجاد تغییرات در دیدگاه دیگر کشورها به ایران شده و به بازتعریف نقش و جایگاه ایران در منطقه و جهان و حل مشکلات کشور خواهد رسید. در واقع سیاست خارجی تعامل‌گرا داعیه این را داشت که همه مشکلات کشور، علت خارجی داشته و مرتبط با تحریم‌ها است که این تحریم‌ها نیز به‌خاطر «خاص‌گرایی» ایران در سیاست جهانی و تصویری است که از ایران به عنوان یک کشور سرکش

از قوانین بین‌المللی ایجاد شده و سبب ایران‌هراسی گشته است. جریان غرب‌باور وعده داده بود که «تعامل سازنده با جهان» که در واقع امر، چیزی جز «تعامل سازنده با غرب به رهبری آمریکا» نبود، کلید اساسی حل مشکلات سیاسی و اقتصادی کشور است. این جریان مدعی بود که این تعامل سازنده از مسیر دوری از تنش و تنش‌زدایی، مقاومت در برابر آن، مهم‌ترین این موفقیت‌ها تاکنون بوده است. البته در این باره می‌توان به دستاوردهای مهم دیگری همچون دستیابی به فن‌آوری هسته‌ای اشاره کرد که در سایه سیاست خارجی انقلابی حاصل شد.

نظام سلطه هم البته بی‌کار نبسته و تاکنون از ابزارها و روش‌های گوناگون برای به شکست کشاندن انقلاب اسلامی و سد کردن

آقای مطهری در نامه خود خطاب به فرمانده سپاه در نقد نامه ایشان به ترامپ چند نکته را موردآشاره قرار داده است.

۱. نکته اولی که اشاره کرده است به اصل مذاکره بر می‌گردد که در دین اسلام با سرسخت‌ترین دشمنان هم مذاکره و گفت‌وگو انجام شده است ولی فرمانده سپاه مذاکره با آمریکا را برای همیشه نفی کرده است. خطاب به آقای مطهری باید گفت اسلام مذاکره را نفی نکرده است اما مذاکراتی که هیچ نفعی ندارد را هیچ عقلی نمی‌پذیرد و هر چیزی که عقل آن را رد کند شرع مقدس (که در اینجا اسلام مد نظر است) نیز آن را رد می‌کند. ایران در حال حاضر با کشوری مثل بریتانیا نیز روابط دیپلماتیک و به نوعی مذاکرات سیاسی دارد و هرگز خود را ضد مذاکره نشان نمی‌دهد. اگر در نامه فرمانده سپاه اشاره شده است که آرزوی مذاکره را به گور خواهید برد یک مفهوم بیشتر ندارد و آن اینکه آمریکا با فشار می‌خواهد ایران را پای میز مذاکره بکشاند و پاسخ آن است که اگر تا آخر مردودات فعلی و دولت‌های بعدی این رویه ادامه پیدا کند، قطعاً ایران تسلیم فشار نخواهد شد. سؤال اینجاست که چگونه شما اینچنین برداشت کرده‌اید؟

۲. اشاره کرده اید که فرمانده سپاه باید

سیاسی
Siyasi@kayhan.ir

تبیین بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار مسئولان وزارت امور خارجه

بازاندیشی در وضعیت دیپلماسی کشور

■ **حمیدرضا شاه‌نظری**

رفع تحریم‌ها و حل همه مشکلات کشور به قدرت رسیدند، طی ۵ سال گذشته با آزادی عمل و اختیار کامل، فرصت پیگیری ایده‌ها و ادعاهای خود را داشتند. ۵ سالی که طی آن کشور معطل مذاکراتی بود که ماحصل آن، چیزی جز متوقف‌سازی و برچیده‌سازی بخش قابل توجهی از توانمندی هسته‌ای نبود. حال با گذشت این ۵ سال نگاهی آسیب‌شناسانه به برخی انگاره‌های سیاست خارجی خوش‌بینانه و تعامل‌گرایانه با غرب لازم و ضروری است.

(۱) ساده‌اندیشی و سهل‌نگری در برخورد با دشمن

سیاست خارجی مبتنی بر نگاه تعامل‌گرایی علی‌رغم شعار ابتناء بر عقلانیتی که سر می‌دهد، از عقلانیت خروجی سال‌ها جان فشانی و هزینه کرده‌ای مادی و معنوی یک ملت از بین رفته و عایدی حاصل از آن بنا به اعتراف خود غرب‌باوران چیزی فراتر از «تقریباً هیچ» نبوده است!

د

به غرب است، خود، معلول عدم شناخت درست دشمن و اثرپذیری از فریبندگی و جذایبت‌های تمدن غرب است. عمده غریب‌گرای ایرانی به دلایل متعدد، دلبستگی و علاقه خاصی به زندگی و اندیشه غربی داشته و دارند و همین موضوع سبب ایجاد یک خوش‌بینی غیرعقلانی برای آنان در تعامل با غرب شده است. اما جریان معتقد به تفکر انقلاب اسلامی که از اسلام ناب و اندیشه امام خمینی(ره) نشأت می‌گیرد، بر اساس نگاه الهی و با چراغ هدایت الهی، شناخت دقیقی از دشمن داشته و هرگز شیفته و فریفته آن نشده و تحت تأثیر قرار نمی‌گیرد. ساده‌اندیشی و خوش‌بینی به غرب سبب خوش ب‌آوری و اعتماد به

به راه انداخته است، سخنانی که لقاءکننده اختلاف و دودستگی بین مسئولین نظام باشد (در حالی‌که وجود ندارد) از زبان فردی که دارای مسئولیت عالی در نظام است و باید

به راه انداخته است، سخنانی که لقاءکننده اختلاف و دودستگی بین مسئولین نظام باشد (در حالی‌که وجود ندارد) از زبان فردی که دارای مسئولیت عالی در نظام است و باید

به راه انداخته است، سخنانی که لقاءکننده اختلاف و دودستگی بین مسئولین نظام باشد (در حالی‌که وجود ندارد) از زبان فردی که دارای مسئولیت عالی در نظام است و باید

آن می‌گذرد کاملاً غلط و فریبنده است. حقیقتی که ۵ سال گذشته به خوبی آن را نشان داده و سراب بودن حل مشکلات از طریق تعامل را به همه اثبات نمود. این سیاست غلط باعث معطل نگه داشتن ظرفیت‌های ملی از حیث نیروی انسانی، منابع داخلی، برنامه‌ریزی و… شده و کشور را در مسیر بی‌برنامگی و تصاعدی شدن مشکلات قرار داد.

(۲) تخریب روانی جامعه، نابودی عزم و خودباوری ملی
معطل نگه داشتن ظرفیت‌های کشور علاوه بر توسعه مشکلات و عدم برنامه‌ریزی صحیح مسئولین برای حل آنها که مشکلات عینی کشور ایران هستند، مشکلات بزرگ‌تری را در حوزه «ذهن»، «روان» و «فرهنگ» جامعه ایجاد نمود که از خود مشکلات در عالم واقع، مهم‌تر و در آسیب به کشور و مردم، مخرب‌تر بوده است. طرح غلط اینکه راه‌حل مشکلات در خارج از کشور است به اعتماد به نفس ملی، ضربات جبران‌ناپذیری وارد نمود. همچنین وعده‌های بی‌شمار حل یک‌باره و معجزه‌آسای مشکلات با مذاکره و

سیاست خارجی مبتنی بر نگاه تعامل‌گرایی علی‌رغم شعار ابتناء بر عقلانیتی که سر می‌دهد، از عقلانیت درست و منطبق با واقع، بی‌بهره بوده و دچار ساده‌اندیشی شدیدی است. این ساده‌اندیشی که ناشی از نگاه خوشبینانه به غرب است، خود، معلول عدم شناخت درست دشمن و اثرپذیری از فریبندگی و جذایبت‌های تمدن غرب است.

د

عامل، سبب ایجاد امید به یک منبع «کاذب» و «سراب‌گونه» گشته و با عدم تحقق آن وعده‌ها، مردم را به لحاظ روانی در موضع ناامیدی شدید و از هم گسیختگی روحی و عدم امنیت روانی قرار داد. اگر در گذشته مردم به توان داخلی تکیه و اعتماد داشتند و معتقد بودند دشمن کاری از پیش نمی‌تواند ببرد. امروز با عملکرد جریان تعامل‌گرا، از یک طرف عامل همه مشکلات را خارجی می‌دانند و از طرف دیگر می‌بینند که امیدها برای حل آن از بین رفته است. همچنین معطل ماندن ظرفیت‌ها و نیز کرختی و بی‌برنامگی دولت برای حل مشکلات و عملیات روانی منسجم دشمن بر بستر ایجاد شده در رویکرد تعامل و مذاکره، سبب تشدید این ناامیدی و احساس از هم گسیختگی روانی شده است که کم‌ترین پیامد آن، باختن روحیه خودباوری ملی و عدم عزم ملی برای حل مشکلات خواهد بود.

(۴) عدم جامع‌نگری و استفاده از همه ظرفیت‌ها

سیاست خارجی تعامل‌گرا علی‌رغم شعار تعامل‌گرایی با همه جهان، در واقع تعامل را محدود به چند کشور غربی و به خصوص کشور آمریکا مد نظر دارد. در این نگاه که در چند سال اخیر سکان دستگاه دیپلماسی را در دست داشته، جهان

د

به بیانات حضرت امام(ره) نموده‌اید. برای اطلاع جنابعالی عرض می‌کنم که بر عکس نظر شما سپاه باید کاملاً سیاسی باشد و شرایط سیاسی کشور را درک و برای دفاع از

به بیانات حضرت امام(ره) نموده‌اید. برای اطلاع جنابعالی عرض می‌کنم که بر عکس نظر شما سپاه باید کاملاً سیاسی باشد و شرایط سیاسی کشور را درک و برای دفاع از

به بیانات حضرت امام(ره) نموده‌اید. برای اطلاع جنابعالی عرض می‌کنم که بر عکس نظر شما سپاه باید کاملاً سیاسی باشد و شرایط سیاسی کشور را درک و برای دفاع از

صفحه ۷
پنج‌شنبه ۱۸ مرداد ۱۳۹۷
۲۶ دی‌القعده ۱۴۳۹ – شماره ۲۱۹۷۴

استفاده از ظرفیت پیمان‌های منطقه‌ای همچون «پیمان شانگهای»، عدم استفاده از ظرفیت «جنبش عدم تعهد» و… اشاره کرد. **(۵) جری نمودن دشمن و توسعه خواسته‌های آن**
سیاست خارجی تعامل‌گرا که بر پایه خوش‌بینی افراطی به غرب و عدم رعایت ملاحظات عقلانی سبب ضربه خوردن توانمندی هسته‌ای ایران شد و در قبال آن، دستاورد چندانی نداشت، باعث جری‌تر شدن دشمنان انقلاب و توسعه خواسته‌های نامشروع و فزون‌طلبانه آنان شده است. در این باره سخن گفتن از برجام منطقه‌ای و موشکی که به دنبال محدود و محصور کردن ایران و نابودی توان دفاعی آن است، از همین موضوع ناشی می‌شود. در واقع غربی‌ها و در رأس آنها آمریکایی‌ها وقتی خود را در موضوع هسته‌ای موفق می‌بینند، چرا نباید به فزون‌طلبی خود برای ضعیف نمودن ایران ادامه دهند؟!

(۶) باز شدن راه دشمن برای تسلط بر کشور
تعامل‌گرایی با نگاه خوش‌بینانه به دشمن و ساده‌اندیشی در مسائل کلان و راهبردی و

سیاست خارجی مبتنی بر نگاه تعامل‌گرایی علی‌رغم شعار ابتناء بر عقلانیتی که سر می‌دهد، از عقلانیت درست و منطبق با واقع، بی‌بهره بوده و دچار ساده‌اندیشی شدیدی است. این ساده‌اندیشی که ناشی از نگاه خوشبینانه به غرب است، خود، معلول عدم شناخت درست دشمن و اثرپذیری از فریبندگی و جذایبت‌های تمدن غرب است.

د

د

درست که بر آموزه‌های دینی و انقلابی ابتناء دارد، نداشته و تعامل با این چند چیزی فراتر از عقب‌نشینی و کوتاه آمدن در برابر دشمن نبوده و نیست. اتخاذ این رویکرد، سبب ایجاد زمینه‌های نفوذ برای دشمن شده و فضا را برای نفوذ آنان در حاکمیت ایران فراهم می‌کند. محکومیت یکی از اعضای تیم مذاکره‌کننده ایرانی به جاسوسی که در متن مذاکراتی که منجر به برجام شد، حضور داشت، به روشنی این حقیقت را نشان می‌دهد. این موضوع نشان می‌دهد که چگونه خوش‌باوری و ساده‌اندیشی تحت عنوان «تعامل‌گرایی»، سبب باز شدن منافذ و راه‌های نفوذ برای دشمن خواهد شد.

انقلاب اسلامی تدبیر کند، آن چیزی که سپاه و سایر نظامیان در آن منع شده‌اند دخالت در جریانات و دست‌بندی‌های سیاسی داخلی نظام است. دشمن به صراحت می‌گوید من با اصل انقلاب و ملت ایران مخاصمه دارم و موضع‌گیری سپاه در چنین شرایطی از نظر شما دخالت در سیاست است! هر انسان معمولی نیز می‌داند که این موضع‌گیری فرمانده سپاه به هیچ وجه ارتباطی با هیچ یک از جریانات سیاسی داخلی ندارد!

۴. سخن آخر اینکه این چنین موضوعی را می‌توان از دو دسته مسئول در جامعه انتظار داشت، دسته اول مسئولیتی هستند که سهل‌اندیش بوده و شرایط حساس کشور را درک نمی‌کنند و دسته دوم مسئولیتی که خدای نکرده دل در گرو دشمن دارند و خائن هستند. به نظر می‌رسد با توجه به برخی مواضع انقلابی جنابعالی شما جایی در دسته دوم نداشته و ندارید که از این بابت خداوند منان را شکر می‌گویم ولیکن سهل‌اندیشی در چنین سطحی و در هیئت رئیس مجلس دور از انتظار است. حال سؤال اینجاست که مجلسی که هیئت‌تئسه آن چنین مواضعی اتخاذ می‌کند و دیگر نمایندگان سکوت می‌کنند چگونه می‌توانند در رأس امور باشند؟